

Veto izglasovan: Državni svet nam vrača Primorsko (in Prekmurje)

Z vetom, za katerega je bilo 21, proti pa devet svetnikov, je državni svet ustavil spremembo imena praznika vrnitve Primorske k matični domovini po mirovni pogodbi, podpisani v Parizu leta 1947, v, po novem, priključitev Primorske, kar je zahtevala komunistična partija (preko OF) leta 1943. Ker je vseh svetnikov 40 je za veto glasovala večina vseh. Zadoščala bi navadna večina.

Nemec: To so manipulacije

Spremembo, ki jo je prvi podpisal **Matjaž Nemec** (SD), je prejšnji teden izglasovalo 38 poslancev levega dela državnega zbora. 32 poslancev pretežno iz desne pa je bilo proti spremembi imena praznika, ki je del pravnega sistema od časa prve vlade **Janeza Janše** leta 2005. K tesnemu rezultatu je prispeval premier **Marjan Šarec** (LMS), ki je opozoril, da čas pred volitvami ni pravi za takšno odločanje in dodal, da od te spremembe tudi ne vidi koristi. V državnem svetu je pred odločanjem Nemec povedal, da ima s spremembo dobre namene in

zavrnil kritike. Dejal je: "Govoriti o anšlusu je manipulacija. Anšlus bi bil nasilna priključitev. Tega ne predlagamo." Zanimal je tudi, da bi šlo za ideološko preimenovanje. A večine ni prepričal. Glasovanje se je izteklo tako:

DNE: 23.04.19

IZPIS

URA: 11:25:30

DNE: 23.04.19

SKUPAJ PRISOTNI = 32
 SKUPAJZA = 21
 SKUPAJ ...PROTI = 9

1	PREDSEDNIK	..K ..Z		
14	ANTAUER IGOR	..K ..Z	86	OZIMIC MILAN ..K ..Z
11	CRNEK DEJAN	..K ..P	2	PODPREDSEDNIK ..K ..Z
9	FAJT RAJKO	..K ..Z	84	POPOVIC BORIS
17	GAMS MATJAZ	62	POTOCAN BOJANA ..K ..
26	GOLOB FRANC	..K ..Z	30	POZUN PETER ..K ..P
12	GORENSCEK MITJA	8	REZUN BOJAN ..K ..P
24	HORVAT TOMAZ	..K ..P	6	RIBIC MIROSLAV ..K ..Z
15	HROVAT TONE	..K ..Z	23	ROKAVEC FRANC ..K ..Z
47	JANOS KERN	..K ..	59	ROZIC LADISLAV ..K ..P
44	JERKIC LIDIJA	27	SMOLE JOZE ..K ..P
32	KALENIC RAMSAK BRANKA	..K ..Z	21	STRNAD DUSAN ..K ..Z
41	KANGLER FRANC	..K ..Z	57	STRUKELJ BRANIMIR ..K ..P
120	KASTELIC DANIJEL	..K ..Z	38	SUMENJAK BRANKO ..K ..Z
39	KEKEC BOJAN	..K ..Z	53	TERCON DAVORIN ..K ..P
56	KHALIL SAMER	..K ..P	77	TOMAZIC BRANKO ..K ..Z
42	KOMAC OSKAR	51	VELOV IGOR ..K ..Z
54	KONTIC BOJAN	68	VNUCEC BOGOMIR ..K ..Z
29	LAH MARIJA	66	ZIDANSEK MARKO ..K ..Z
71	MAUCEC MARJAN	..K ..Z	75	ZUPANCIC CVETKO ..K ..Z
69	OCVIRK SRECKO		

Veto pomeni, da bo sprememba zakona obveljala le, če jo bo v državnem zboru po ponovnem premisleku pri ponovnem glasovanju podprla večina vseh poslancev, torej najmanj 46. Na posnetku je poslanec SD Matjaž Nemec, ko prepričuje državne svetnike, med drugim je povedal, da je pri pripravi predloga preimenovanja poslušal svoje srce, glas ljudstva, pa tudi mednarodno pravni vidik:

Matjaž Nemeč (SD) v državnem svetu Foto: Peter Jančič

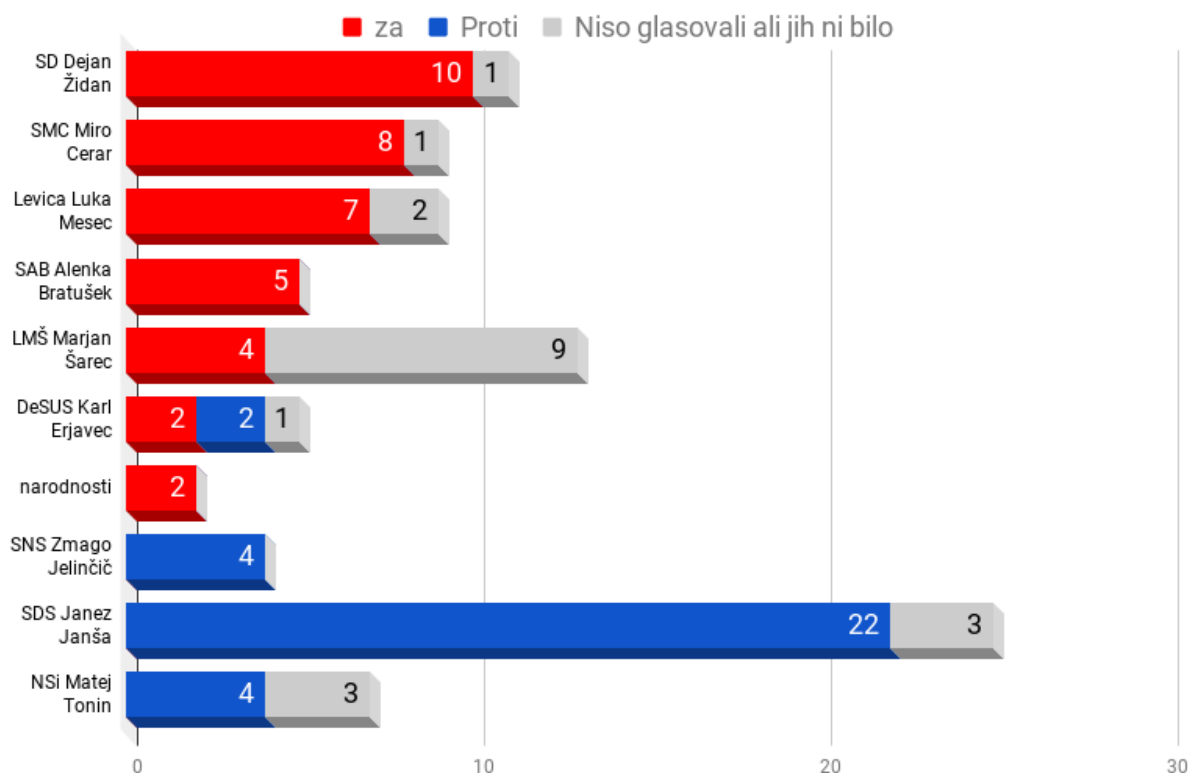
Napačno in škodljivo za državo

Veto je skupina svetnikov zahtevala, ker so ocenili, da je razlog za preimenovanje le ideološki (povečevanje revolucionarjev), novo poimenovanje pa je napačno in ustvarja vtis, da je bilo k slovenskemu prostoru enostransko priključeno nekaj, kar je pred tem pripadalo Italiji, kar bo dodaten argument za skrajneže na drugi strani meji. Prvi je zahtevo za veto podpisal **Branko Tomažič**, med podpisniki pa je tudi nekdanji predsednik SLS **Marko Zidanšek**, nekdanji glavni tajnik SDS, danes pa župan Ivančne Gorice **Dušan Strnad**. Svetnike pa je, da je primernejši termin plenuma osvobodilne fronte iz leta 1943 in ne določbe mednarodne pogodbe iz leta 1947, poskusil prepričati prvi podpisani pod predlog zakona **Matjaž Nemeč** (SD). Nemeč je tudi kandidat za evropskega poslanca. Glede na čas odločanja o preimenovanju praznika, ki

so ga zahtevali koalicijski poslanci, je precej verjetno, da je vse dogajanje predvsem predvolilno. V državnem zboru se je prejšnji teden glasovanje, ali spremeniti poimenovanje, izšlo tako:

SD dosegla večino za praznovanje priključitve Primorske

Za je bilo 38, proti pa 32 poslancev

Kakšni so razlogi za veto?

Na posnetku je del primorskega mesteca Piran, ki je eden od krajev, o katerih poslanci in svetniki odločajo ali je bil vrnjen ali priključen nekdanji Jugoslaviji:

Piran Foto: Peter Jančič

Celotna utemeljitev za veto je bila takšna:

“Leta 2005 je bil uzakonjen praznik, namenjen spominu na vrnitev Primorske v sestavo matične domovine. O imenu in datumu se je tedaj v strokovnih krogih veliko razpravljalo, odločitev o poimenovanju pa je bila sprejeta brez nasprotovanj. Datum (začetek veljave Pariške mirovne pogodbe) in naziv sta bila usklajena. V vseh letih po sprejetju zakona poimenovanje ni bilo problematizirano, vse do lanskega leta, ko je (enako kot letos) bil vložen predlog spremembe s predvolilnim motivom. Med Primorci ni bil izveden noben referendum ali raziskava, nekateri zgodovinarji, ki spremembo zagovarjajo, pa to počnejo predvsem zaradi ideoloških vzrokov.

Primorska je bila vedno večinsko poseljena s slovenskim prebivalstvom, tako kot ostalo slovensko ozemlje, ki je bilo pred 1. svetovno vojno del Avstro-Ogrske. Po 1. svetovni vojni je bila priključena k Republiki Italiji, s Pariško mirovno pogodbo leta 1947 pa vrnjena Sloveniji. Že samo

dejstvo, da je bila vrnitev utemeljena na mirovni pogodbi, govori proti formulaciji, da je slo za enostranski akt priključitve. Mirovno pogodbo je podpisalo več držav; šlo je torej za soglasje oziroma dogovor – večstranski akt, da se Primorska integrira v takratno Socialistično Republiko Slovenijo v okviru Jugoslavije.

Primorska je bila vedno del slovenskega narodnostnega ozemlja, zato ne moremo govoriti o priključitvi, temveč vrnitvi v sestavo slovenskega matičnega ozemlja. Tako so odločili tudi vsi podpisniki Pariške mirovne pogodbe, vključno z Republiko Italijo. Odločitev je bila sprejeta s soglasjem in ne z enostranskim aktom – priključitvijo. Iz uvodne obrazložitve zakona je razvidno, da predlagatelji zakon spreminjajo iz ideoloških razlogov, saj se sklicujejo na odlok Vrhovnega plenuma Osvobodilne fronte z dne 16. 9. 1943, kjer je uporabljen termin »priključitev« in glede na obrazložitev zakona je to edini dejanski razlog, zaradi katerega je bil praznik poimenovan kot priključitev Primorske k matični domovini. Dejansko omenjeni odlok Vrhovnega plenuma Osvobodilne fronte nikoli ni imel nikakršne veljave v mednarodnem pravu, kot ga nasprotno ima mirovna pogodba iz leta 1947.

Dvom o upravičenosti preimenovanja praznika je implicitno izrazil tudi predsednik vlade, čeprav je vlada sprejela načelno pozitivno mnenje na predlog zakona. V odgovoru na poslansko vprašanje v zvezi s stališčem vlade je odgovoril, da ne vidi nobene potrebe po preimenovanju ravno v predvolilnem času. Z uzakonitvijo poimenovanja zgodovinskega dogodka s terminom »priključitev«, zakonodajalec implicitno dopušča možnost, da slovensko primorsko ozemlje pred združitvijo ni bilo del slovenskega narodnega prostora.

Uveljavitvi zakona v taksni obliki lahko sledijo neugodne mednarodnopravne in politične posledice, ker nasprotnikom z italijanske strani omogočajo sklicevanje na stališče, da tudi Slovenija na Primorsko gleda kot na priključeno in ne vrnjeno

ozemlje. Sprejeti zakon s takšno opredelitvijo zgodovinskega dogodka implicitno argumentira sporne izjave o italijanski Istri in italijanski Primorski (npr. izjave predsednika Evropskega parlamenta Antonija Tajanija). Predlog odločilnega veta utemeljujemo z dejstvom, da termin »vrnitev« potrjuje implicitno trditev, utemeljeno na zgodovinsko primerljivih dejstvih, da je bila Primorska skozi zgodovino večinsko poseljena s slovenskim prebivalstvom in je bila zato del slovenskega narodnostnega ozemlja. Termin »priključitev« pa nakazuje, da priključeni del ni bil povezan z matično domovino Slovencev.

Če je ključni argument zagovornikov spremembe imena praznika, da smo si Primorsko priborili sami, da nam nič ni bilo vrnjeno in da smo si jo sami priključili, je naš glavni protiargument dejstvo, da je bila Primorska vedno del slovenskega narodnega ozemlja in da je bila vrnjena s soglasjem vseh podpisnic zavezujoče mednarodne mirovne pogodbe. Ta formulacija je pomembna tudi zaradi dejstva, da je Italija že leta 1943 kapitulirala in prešla na stran zaveznikov. Primorska ji torej ni bila odvzeta kot vojna kazen, temveč je bila tudi z italijanskim soglasjem vrnjena matični domovini. Preimenovanje konkretnega praznika je treba obravnavati tudi v luči vpliva na slovenske narodne interese v Prekmurju, se posebej v korelaciji z aktualnim dogajanjem. Prekmurci izrazito javno nasprotujejo terminu »priključitev Prekmurja k matični domovini« in odločno zagovarjajo dejstvo, da je tudi Prekmurje prišlo pod okrilje Slovenije z mednarodno pogodbo s trajno veljavo. Tudi ta pogodba je bila sklenjena z mednarodnim soglasjem, zato 17. avgusta ne praznujemo priključitve Prekmurja Sloveniji, ampak združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom